

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1927

N:o 8—9

Innehåll: N:o 8. Ålands landstings beslut om antagande av lag angående jordbruksundervisningen i landskapet Åland.
N:o 9. Ålands landskapsnämnds kungörelse angående fredning av ett havsörnsbo jämte träd å Södra Jakos skattehemmans mark i Gottby by av Jomala socken.

N:o 8.

Ålands landstings beslut

om antagande av lag angående jordbruksundervisningen i landskapet Åland.

I anseende till förfall för Republikens President föredraget för Statsministern den 14 maj 1927.

Utfärdat i Mariehamn den 13 juni 1927.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

Lag

angående jordbruksundervisningen i landskapet Åland.

I. Allmänna stadganden.

§ 1.

Landskapets jordbruksundervisning äger huvudsakligast rum i lantmannaskola. Lantmannaskolan har till ändamål att hos sina elever väcka intresse för lantbrukshållning och meddela dem efter de lokala förhållandena lämpad elementarundervisning i lant-

bruk samt här sträva efter att i det lantbruk, som å skollägenheten bedrivs, vara ett stöd och föredöme för landskapets jordbrukare.

§ 2.

Lantmannaskolan inrättas och underhålls av landskapet, som jämväl för skolan anskaffar behövliga lokaler samt av sina ägande eller disponerade jordegendomar för skolans behov anslår ett område av tillräcklig omfattning för att tjäna såsom skollägenhet och medgiva drivande av lantbruk i sådan omfattning, att dess skötsel lämpligen kan omhändrivas av skolans lärare, ävensom för att jämte till densamma hörande maskiner och inventarier såsom demon-

strationsmaterial vara eleverna till nytta vid deras utbildning.

§ 3.

Uti landskapets utgiftsstat skall årligen anslås ett belopp för bestridande av de med skolans upprätthållande förenade utgifterna; och ankommer det å landskapsnämnden att uppgöra förslag härtill i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som gälla för republikens motsvarande läroanstalter.

II. Skolans undervisningsprogram.

§ 4.

Lärokursen vid lantmannaskolan omfattar sex månaders teoretisk elementarundervisning, tjugusex arbetsdagars praktik i lantbruksgöromål å skollägenheten ävensom minst ett-hundrafyra arbetsdagars allmän lantbrukspraktik vid någon i praktikantinstitutionen inskriven lägenhet.

Tiden för lärokursens vidtagande och avslutning bestämmes av landskapsnämnden, vilken i särskilda fall kan medgiva undantag beträffande lärotidens längd.

§ 5.

I lantmannaskolan meddelas så vitt möjligt undervisning i följande ämnen, nämligen: jordbrukslära, husdjurslära och mjölkhushållningens grunder, skogshushållningslära, trädgårdslära, byggnadslära, lantbruksbokföring, lantbrukets historia och geografi, samhällslära och nationalökonomi, slöjd och hälsolära, naturvetenskapernas grunder, räkning och geometri samt grunderna i lantmåteri och avvägning, linearritning, modersmålet samt rätt- och ämneskrivning

ävensom affärskorrespondens, varjämte sång och gymnastik samt allmäntbildande ämnen kunna, på där- om av skolans direktion gjord framställning, av landskapsnämnden med- givas till upptagande i undervisnings- programmet såsom tillägg till detta.

Jämte den ordinarie undervisningen skola eleverna såvitt möjligt bibringas praktisk övning å de områden, som av undervisningen beröras, särskilt i enklare mätnings- och avvägnings- förrättningar, samt böra för dem an- ordnas gemensamma överläggningar och exkursioner till närbelägna lant- brukslägenheter, som i sådant avse- ende kunna vara av nytta.

De, till undervisningsprogrammet hörande praktiska övningarna skola företagas å tid eller tider, som av di- rektionen härför bestämmas.

Undervisningsprogrammet faststäl- les på förslag av skolans direktion av landskapsnämnden.

III. Skolans direktion.

§ 6.

Den närmaste uppsikten över sko- lan handhaves av en direktion, bestå- ende av sex ledamöter. I denna di- rektion inväljer lantmannagillenas för- stärkta delegation eller annan likartad, legaliserad sammanslutning för lant- mannanäringarnas främjande i land- skapet fem ledamöter. Självskrivnen ledamot i direktionen är skolans före- ståndare.

Dessutom utse lantmannagillenas förstärkta delegation eller annan lik- artad, legaliserad sammanslutning för lantmananäringarnas främjande i landskapet tre suppleanter.

Direktionen väljes på tre år. Inom november månad det år, under vilket

de valda tillträtt sin befattning, skall en ledamot och en suppleant och efter ytterligare ett år två ledamöter och en suppleant efter lottning avgå samt efter det tredje året två ledamöter och en suppleant samt därefter i tur. I de avgångnas ställe väljes varje år ett motsvarande antal ledamöter och suppleanter för en tid av tre år.

Avlider medlem i direktionen eller avgår han, innan tiden för hans uppdrag är ute, skall fyllnadsval anställas, och inträder den sålunda valde i direktionen för den tid, som för den avgångne skulle återstått.

Direktionen väljer årligen inom sig ordförande och viceordförande.

Medlem av direktionen uppbär för sitt uppdrag ersättning av landskapsmedel enligt gällande resereglemente.

§ 7.

Direktionen sammanträder å skolan på ordförandens kallelse till ordinarie sammanträden minst två gånger om året, en gång under vår- och en gång under höstterminen, i händelse skolans verksamhet är sålunda fördelad, samt i övrigt vid behov.

Direktionen är beslutför, då ordföranden eller vid förfall för honom viceordföranden och två ledamöter äro närvarande.

Vid direktionens sammanträden äger skolans föreståndare föra protokollet, som bör av de närvarande ledamöterna undertecknas.

Vid skolan anställda facklärare vare berättigade att vid direktionens sammanträden närvara, men äga icke rösträtt.

§ 8.

Å direktionen ankommer:

1) att efter ansökningstidens utgång till intagning i skolan godkänna eleverna;

2) att årligen inom två månader efter kursens avslutning jämte eget utlåtande till landskapsnämnden insända av föreståndaren uppgjord årsberättelse över skolans verksamhet;

3) att tillika med årsberättelsen insända av föreståndaren uppgjord redovisning över användningen av skolans anslag och medel samt över skollägenhetens förvaltning;

4) att jämte skolans föreståndare övervaka, att skolans egendom behörigen förtecknas och vårdas samt att skollägenheten behörigen skötes;

5) att till landskapsnämnden inkomma med förslag angående den avgift, som av elev bör till skolan erläggas;

6) att fördela sådana medel, som eventuellt anvisats till understöd åt eleverna;

7) att tillika med lärarrådet upptaga till behandling och besluta i frågor angående svårare disciplinsbrott eller annan förseelse, som är av beskaffenhet att kunna föranleda till elevs skiljande från skolan;

8) att såvitt möjligt vårda sig om skolans bästa, i vilket avseende det särskilt ankommer å direktionens ledamöter att genom besök och åhörande av undervisningen skaffa sig kännedom om skolans verksamhet samt, i händelse anledning föreligger till anmärkning, härom göra anmälan vid direktionens sammanträde.

IV. Skolans föreståndare och lärare.

§ 9.

Vid lantmannaskolan skall finnas en å skollägenheten boende fast anställd föreståndare, som leder, deltar i och ansvarar för undervisningen samt tillika i samråd med direktionen förestår och leder skollägenhetens jordbruk.

Därjämte skall vid lantmannaskolan fast anställas en andra facklärare samt vid behov biträdande lärare.

Föreståndaren och vid skolan anställda lärare utgöra skolans lärarråd.

§ 10.

Föreståndaren åligger:

1) att vaka däröver, att undervisningen behörigen upprätthålles samt att såväl lärare som elever fullgöra sina åligganden;

2) att verkställa honom av landskapsnämnden eller direktionen givna uppdrag;

3) att vara direktionens sekreterare och att vid dess sammanträden föredraga ärendena ävensom att därjämte vara lärarrådets ordförande;

4) att med biträde av lärarna upprätthålla disciplinen i skolan; börande dock i allvarigare fall saken hänskjutas till direktionens avgörande;

5) att till landskapsnämnden anmäla om svårare disciplinsbrott samt om elevs skiljande från skolan;

6) att för direktionen framlägga förslag om extra lärares anställning;

7) att mottaga alla till skolan eller dess direktion ställda skrivelser och över dem föra diarium;

8) att sköta skolans brevväxling och arkivet;

9) att vårda skolans undervisningsmaterial, inventarier, förråd och samlingar;

10) att i enlighet med av landskapsnämnden givna föreskrifter handhava skolans penningmedel;

11) att föra matrikel över skolans elever samt noggranna anteckningar över dem tilldelade avgångsbetyg;

12) att handhava värden om praktikantinstitutionen inom landskapet;

13) att i samråd med direktionen handhava den för skolan anvisade jordlägenhetens ekonomi samt omsorgsfullt förvalta dess jordbruk; att hava uppsikt över till jordbruket anslutna försöksodlingar samt över skollägenhetens trädgård i enlighet med härför uppgjord och av landskapsnämnden godkänd plan;

14) att handhava värden om skollägenhetens åbyggnader samt dess levande och döda inventarier;

15) att över skollägenhetens ekonomi föra överskådliga och klara böcker samt årligen inför direktionen före den 1 februari härför redovisa; ävensom

16) att för skollägenhetens behov antaga och avskeda behövliga arbetskrafter samt i övrigt på lägenheten utöva husbondes befogenheter.

§ 11.

Lärarrådet åligger:

1) att på föreståndarens kallelse vid behov sammanträda för överläggning om elevernas framsteg, flit och uppförande, om de förändringar i undervisningen, som i följd av inträffade förhållanden anses nödvändiga samt om vad i övrigt kan lända skolan till gagn;

2) att uppgöra förslag till undervisnings- och timplan, ordningsstadgar, lärarnas tjänstgöring m. m., vilka förslag, därest de icke underligga direktionens avgörande, böra av denna

jämte eget yttrande underställas landskapsnämndens fastställelse; samt

3) att avgiva yttranden i frågor, som hänskjutits till lärarrådet.

§ 12.

Å lärare ankommer, utom vad i det föregående stadgats:

1) att biträda föreståndaren vid upprätthållande av ordningen inom läroinrättningen;

2) att vårda undervisningsmaterialen;

3) att biträda föreståndaren vid skötande av praktikantinstitutionen inom skolans distrikt samt att i övrigt utföra övriga, till läroinrättningens verksamhet hörande åligganden.

Vid skolan anställd biträdande lärare iakttaga i avseende å sin verksamhet i tillämpliga delar vad ovan stadgats.

§ 13.

Föreståndare och lärare skola besitta den utbildning och förmåga att enkelt och redigt meddela undervisning ävensom de egenskaper i övrigt, som äro behövliga för ett framgångsrikt uppfyllande av deras åligganden.

Föreståndare- och lärarebefattning lediganslås av direktionen att ansökas inom 30 dagar, varefter denna jämte eget utlåtande och förord insänder ansökningshandlingarna till landskapsnämnden, som till befattningen utser, till en början på två provår, den mest förtjänta och meriterade av sökandena.

Såsom kompetensvillkor för föreståndare- och lärarebefattning fordras, att sökanden avlagt agronomisk ämbetsexamen och att han under minst ett år i en fortsättning sysslat med praktiskt lantbruk samt avlagt god-

kända lärarprov vid lantbruksnormalskola, så snart sådan inom riket inrättats. Föreståndare bör minst ett år hava tjäntgjort som lärare vid lantbruksläroverk.

§ 14.

Andra läraren åligger att enligt landskapsnämndens närmare föreskrifter å lämpliga tider anordna årligen återkommande, ambulerande lantbrukskurser, främst i skärgårdskommunerna, samt att i övriga kommuner utöva den föredragsverksamhet, som av omständigheterna påkallas.

§ 15.

Lantmannaskolans föreståndare och lärare äro berättigade att åtnjuta enahanda löneförmåner, som tillkomma motsvarande befattningshavare annorstädes i riket.

§ 16.

Föreståndare och lärare äro berättigade att åtnjuta semester i högst två månader, juledigheten däri obereknad.

§ 17.

För å tjänstens vägnar företagna, av landskapsnämnden godkända resor uppbära föreståndare och lärare ersättning enligt gällande resereglemente.

§ 18.

Föreståndare och lärare, som försumma sina åligganden eller eljest giva skäl till anmärkningar, kunna efter verkställd undersökning och efter direktionens hörande av landskapsnämnden straffas med varning eller skiljande från tjänsten på viss

tid med förlust av löneförmåner, där saken ej är av den beskaffenhet, att den underligger allmän domstol.

V. Elever.

§ 19.

Elev intages till lantmannaskolan av direktionen på förslag av föreståndaren.

För vinnande av inträde till lantmannaskolan fordras av sökande:

- a) att vara välfrejdad;
- b) att hava fyllt 17 år;
- c) att hava genomgått fullständig folkskolekurs eller innehava motsvarande kunskaper; samt
- d) att hava minst ett år allvarligt deltagit uti de vid ett lantbruk förekommande göromålen.

Anmälan om inträde skall vara av sökanden egenhändigt skriven och ställas till skolans direktion, åtföljas av prästbevis, läkarintyg över frihet från smittosam sjukdom samt bevis över genomgången folkskola eller bevis över att motsvarande kunskaper av honom innehavas.

§ 20.

Elev skall vid inträde i skolan erlægga elevavgift, vars storlek på framställning av direktionen fastställs av landskapsnämnden.

§ 21.

Elev bekostar själv sitt uppehälle samt erlägger för undervisningen och för bostad å skolan den avgift, som härför bestämts.

§ 22.

Elev, vilken fullständigt genomgått både den teoretiska kursen och lantbrukspraktiken, erhåller vid lärotidens utgång dimissionsbetyg.

Den, som avslutat den teoretiska kursen, erhåller ett allmänt bedömande av uppförande, flit och framsteg i de genomgångna läroämnena.

§ 23.

Elev är skyldig att iakttaga fastställda ordningsstadgar och enligt meddelade anvisningar utföra de hushålls- och ordningsåligganden, som honom under tiden för lärokursen anförtros.

Elev, som är lättjefull, ohörsam eller vanartig eller som med vanvördnad bemöter föreståndare eller lärare och som icke låter sig rätta av de varningar, som honom av föreståndare meddelas, må kunna av direktionen skiljas från skolan och vare förlustig av honom erlagd undervisningsavgift.

VI. Särskilda föreskrifter.

§ 24.

Å landskapsnämnden ankommer att inom gränserna för denna lag utfärda de närmare föreskrifter, som kunna av omständigheterna påkallas.

§ 25.

Understiger elevantalet vid lantmannaskolan under två på varandra följande år tio, må skolverksamheten tillsvidare nedläggas.

Under den tid skolans verksamhet

är nedlagd, åligger det lärarna att, på sätt därom framdeles stadgas, omhändervisa landskapets jordbruksundervisning.

§ 26.

Denna lag, som upphäver förordningen om lantmannaskolor av den 11 april 1919, träder omedelbart i kraft.

Mariehamn, den 18 december 1926.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

talman

Johannes Eriksson
vicetalman.

Oscar Bomanson.
vicetalman.

N:o 9.

Ålands landskapsnämnds kungörelse

angående fredning av ett havsörnsbo jämte träd å södra Jakos hemmans mark i Gottby by av Jomala socken.

Kungörelse.

Jämlikt Landskapsnämndens därom denna dag fattade beslut varder härmed, i stöd av bestämmelserna i Ålands landstings beslut om antagande av lag om naturskydd i landskapet Åland, utfärdat den 31 december 1924, påbjudet, att det havsörnsbo jämte träd, som befinner sig å det så kallade Stormossens skogsskiftet av bon-

den Fridolf Mattssons ägande hemman N:o 8 Södra Jakos i Gottby by av Jomala socken, skall vara fredat mot ingrepp av människohand, vadan det är vid i nämnda landskapslag utsatt straff förbjudet att döda, fånga eller ofreda ifrågavarande fåglar eller deras ungar ävensom att borttaga eller skada sagda träd och bo eller däri varande ägg. Mariehamn, å Landskapskansliet, den 24 maj 1927.

På Landskapsnämndens vägnar:

Carl Björkman.

Werner Becker.